

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ostravská univerzita v Ostravě

Pedagogická fakulta

Pedagogika telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených v kontextoch edukácie

Terézia Harčaríková

Ostrava 2014

Vědecká monografie byla schválena vědeckou redakcí Pedagogickou fakultou Ostravské univerzity v Ostravě. Je výstupem klíčových aktivit číslo 1 a 3 projektu **Podpora terciárního vzdělávání studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na Ostravské univerzitě v Ostravě, s registračním číslem OP VK CZ.1.07/2.2.00/29.0006.**

Anotace: Vedecká monografia Pedagogika telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených v kontextoch edukácie rieši problematiku jednotlivcov s telesným postihnutím v oblasti teoretickej ako aj v oblasti jej výskumného spracovania . Zamieriava sa na súčasné pomímanie ako aj na moderný pojmoôlogický aparát v tejto oblasti. Zároveň rieši konceptuálne otázky edukácie jednotlivcov s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením v súčasných edukačných kontextoch.

Klíčová slova: *pedagogika telesne úpostihnutých, chorých a zdravotne oslabených jednotlivcov s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením, edukácia, kontexty edukácie, školské sebavedomie, školské sebahodnotenie, inklúzia jednotlivcov s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením.*

ISBN 978-80-7464-631-7

Autorka:

© doc. PaedDr. Terézia Harčaríková, PhD.

Recenzentky:

doc. Mgr. Margita Schimdtová, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta

doc. Mgr. Eva Zezulková, Ph.D.

Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta

© ® Veškerá práva vyhrazena. Tato kniha, ani její části se nemohou reprodukovat bez souhlasu autorů.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 TEORETICKÉ ZÁKLADY PEDAGOGIKY TELESNE POSTIHNUTÝCH, CHORÝCH A ZDRAVOTNE OSLABENÝCH.....	9
1.1 Definičný rámec ponímanie pedagogiky telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených.....	9
1.2 Aktuálne ponímanie pedagogiky telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených.....	14
2 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVCOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM.....	22
2.1 Kategorizácia a charakteristika najčastejších telesných postihnutí.....	22
Vrodené telesné postihnutie.....	23
2.2 Vrodené anomálie lebky a chrbtice.....	23
2.3 Vrodené anomálie končatín.....	25
2.4 Detská mozgová obrna (DMO).....	25
2.5 Etiológia detskej mozgovej obrny.....	27
2.6 Formy detskej mozgovej obrny a ich charakteristika.....	28
2.7 Detská mozgová obrna ako viacnásobné postihnutie.....	29
2.8 Detská mozgová obrna vo vzťahu k vývinu dieťaťa.....	31
2.9 Problematika detskej mozgovej obrny v dospelom veku.....	36
2.10 Získané telesné postihnutie.....	37
2.11 Niektoré psychické zmeny v kontexte narušenia pohybu u jednotlivcov s organickým poškodením centrálného nervového systému (CNS).....	44
2.12 Ohrozenie psychosociálneho vývinu jednotlivcov s mutilujúcim postihnutím.....	46
3 CHARAKTERISTIKA CHORÝCH, CHRONICKY CHORÝCH A ZDRAVOTNE OSLABENÝCH JEDNOTLIVCOV.....	48
3.1 Všeobecné prejavy a klasifikácia chorôb u chorých a chronicky chorých jednotlivcov.....	50
3.2 Charakteristika jednotlivca so zdravotným oslabením.....	52

3.3	Choroba a jej vplyv na rodinu.....	53
3.4	Vnímanie choroby vzhľadom na vek.....	59
3.5	Zmeny v osobnosti chorého dieťaťa.....	60
3.6	Vnímanie smrti z pohľadu zdravých detí.....	63
3.7	Fázy detského porozumenia smrti.....	64
3.8	Vývoj pojmu smrti u nevyliciteľne chorých detí.....	66
3.9	Pedagogika chorých a zdravotne oslabených a jej možnosti v edukácii nevyliciteľne chorých detí.....	68
3.10	Psychosociálne situácie jednotlivca s progresívnou chorobou.....	72
4	MOŽNOSTI EDUKÁCIE DIEŤAŤA S TELESNÝM POSTIHNUTÍM, CHOROUBOU A ZDRAVOTNÝM OSLABENÍM V RANOM A PREDŠKOLSKOM OBDOBÍ.....	74
4.1	Edukácia dieťaťa s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením v prostredí rodiny.....	75
4.2	Možnosti výchovy a vzdelávania dieťaťa s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením v prostredí materskej školy.....	78
4.3	Možnosti spolupráce s rodičmi a inými odborníkmi.....	86
4.4	Edukácia žiakov s telesným postihnutím na primárnom stupni vzdelávania na jednotlivých typoch škôl.....	88
4.5	Edukácia v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím.....	90
4.6	Prípravný ročník v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím.....	91
4.7	Žiak s telesným postihnutím v integrovaných podmienkach základnej školy.....	94
4.8	Edukácia žiakov s chorobou a zdravotným oslabením v základnej škole pri zdravotníckom zariadení.....	96
4.9	Chronicky chorý a zdravotne oslabený žiak v integrovaných podmienkach základnej školy.....	99
4.10	Špecifiká edukácie žiakov s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením.....	103

4.11	Cieľ a obsah vyučovania v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím a v základnej škole pri zdravotníckom zariadení.....	106
5	ŠKOLSKÉ SEBAHODNOTENIE V PODMIENKACH INTEGROVANEJ EDUKÁCIE U ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM, CHOROBU A ZDRAVOTNÝM OSLABENÍM.....	108
5.1	Sebahodnotenie.....	108
5.2	Vývoj sebahodnotenia.....	110
5.3	Druhy a poruchy sebahodnotenia.....	111
5.4	Sebahodnotenie jednotlivcov s telesným postihnutím.....	113
5.5	Sebahodnotenie chorých a zdravotne oslabených žiakov.....	114
5.6	Školské sebahodnotenie.....	115
5.7	Sebahodnotenie žiaka ako cieľ edukácie.....	117
5.8	Faktory ovplyvňujúce školské sebahodnotenie.....	118
5.9	Špecifiká školského sebahodnotenia žiakov s telesným postihnutím.....	119
5.10	Špecifiká školského sebahodnotenia chorých a zdravotne oslabených žiakov.....	119
5.11	Školské sebahodnotenie žiakov s telesným postihnutím v podmienkach integrovanej edukácie.....	120
6	MOŽNOSTI INTEGROVANEJ EDUKÁCIE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM	159
6.1	Podmienky k integrácii žiaka s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením.....	159
6.2	Pripravenosť škôl na integráciu/inklúziu žiaka s telesným postihnutím, chorobou a zdravotným oslabením z pohľadu školy a učiteľov.....	163
	ZÁVER.....	175
	SUMMARY.....	176
	ZOZNAM GRAFOV.....	178
	ZOZNAM TABULIEK.....	183
	LITERATURA.....	185